

La Colla de Sabadell (o Estem voltats de poca-vergonyes!)¹

Antoni Dalmases

Corren temps d'una trista, lamentable i paralitzant correcció política. Fins s'han de respectar els feixistes i els trinxeraires, com si fossin normals... L'estultícia esgota! Es fa difícil resistir en silenci un país que s'aguanta amb quatre canyes i un bastó, bastit sobre l'esquelet sentimental i boirós d'un bany maria anodí de senyors Esteve porucs, que bescanvien identitat per pinso.

Per això s'entén que, de tant en tant, busquem en la nostra història referents, models, possibles camins de sortida d'aquest marasme, alenades d'aire fresc que ens recordin que som un poble digne, un país amb vida i tremp.

I una de les formes més eficaces, civilitzades, humanes i rotundes que tenim per reivindicar-nos com a poble és la cultura, el joc d'intel·ligència, vitalitat i afirmació que és el senyal identitari més profund que existeix. Per això, perquè, com deien i repetien els vells anarquistes del país, "la cultura ens farà lliures", el coneixement de qui som i d'on venim ens ha d'ajudar a entendre on podem anar... si volem!

Els exemples abunden. Un d'ells el protagonitzà un grup de gent de Sabadell, que cap als anys 20 del segle passat van intentar treure de l'apatia la ciutat, amb la intenció d'incorporar-la a l'acció cultural i política revitalitzadora del país. Fins que la guerra incivil -"la guerra d'agressió contra Catalunya", com en deia Pere Quart- va engolir somnis, esperances, obres i vides, per tornar a sembrar l'erm de la sal que encara avui sembla

impossibilitar alguna collita. Però cal tornar-hi, negar-nos a ser mells, no oblidar qui som i reconstruir-nos. És per això, com deia, que, de tant en tant, hi ha algú que ho intenta creant una associació, fundant un grup, editant una revista... Com van fer aquells a qui abans m'he referit; com hi ha qui fa ara.

Facècia per presentar De cara a la paret (1925)

Cap al 1916, doncs, un grup de "nois de casa bona", fills de la burgesia sabadellenca, constataren que el món tal com estava era un avorriment estúpid, una roda anodina que no duia enlloc; que la vida no té sentit, que no té res d'humana, si es viu com un vegetal que neix, creix, fa per reproduir-se com un animal i procura de morir el més tard possible, per convertir-se en mineral. Ells van voler trencar aquesta cançó enfadada i van trobar una fórmula interessant i digna de tenir en compte, per sacsejar el tedi somnolent de la ciutat ensopida: barrejar el desig de construcció d'un país modern amb l'humor provocatiu i la ironia càustica.

Eren una colla d'amics que freqüentaven la molt pietosa institució de l'Acadèmia Catòlica sa-

badellenca. Començaren els germans Josep Maria i Francesc Trabal, Antoni de P. Avellaneda, Pere Valls, Lluís Parcerisa i Joaquim Figuerola, que es divertien editant una publicació anomenada la *Fulla Salau*, per repartir-la gratuïtament els diumenges al matí, probablement sortint de missa. Hi publicaven poemes, textos estranys que ratllaven el surrealisme encara inexistent a Europa, i escrits humorístics i satírics sobre personatges i institucions de la ciutat, amb la intenció de remoure les aigües estancades del beatífic benestar.

Repartiren més de mitja dotzena de *Fulles*, entre abril i maig del 1916, i van plegar després de l'aparició d'un article que es movava i criticava la Banda Municipal, publicat amb el pseudònim de "L'Ebis". Tothom va creure que el sobrenom amagava Francesc Trabal, que va rebre l'obsequi d'un biberó acompanyat d'una nota que li recomanava que s'alimentés bé, perquè quan tingués les galtes ben molsudes l'anirien a estomacar de valent: allò que se'n diu "a partir-li la cara", vaja.

Les anècdotes de la gent de la *Fulla Salau* són múltiples, i l'ànima de la majoria fou Francesc Trabal, que també va tenir l'acudit, en sortir d'un bar on festejaren la publicació d'un llibre *Poemes de Jordi Pons* (Pere Valls), d'anar deixant monedes per alguns carrers de la ciutat, per tal que els obrers, a l'endemà, quan anessin a treballar, estiguessin contents i celebressin també l'aparició del llibre. I juntament amb les monedes, van anar repartint engrunes

¹ Aquestes pàgines són una apressada aproximació a la significació i importància cultural de la "Colla de Sabadell", en bona part deutores dels estudis i articles de Miquel Bach, Josep M. Balaguer i Jordi Marrugat, que en els seus treballs han aprofundit amb sàvia precisió en els autors i la seva època.

de pa, perquè els ocells també cantessin més, aquell matí.

A aquells primers integrants del que ells mateixos anomenaren *El "Coro" de Santa Rita*, s'hi anava afegint gent, fins conformar un grup prou nombrós. S'hi ajuntaren Antoni Vila Arrufat, Ricard Marlet, Joan Garriga, Joan Oliver, Miquel Carreras, i Joan Prat, que seria conegut amb el pseudònim d'*Armand Obiols*, triat per homofonia per escarnir l'"hermano Viola", un escolapi que els vigilava a l'escola.

A partir de 1918, *El "Coro" de Santa Rita* es reuneix sota l'aixopluc de l'Acadèmia de Belles Arts de Sabadell, institució benpensant que havien fundat alguns dels seus pares, i allí desenvolupen una part de les activitats que els faran populars - o més aviat "impopu-

Acampada a la font del Saüc

lars"- i més tard els duran a "ocupar" el *Diari de Sabadell*.

El primer acte d'*El "Coro"* -que després serà conegut amb el nom de "*Grup o Colla de Sabadell*", denominació barcelonina amb què passaran a la història- és una acampada a la Font del Saüc, a Sant Llorenç del Munt, l'estiu de l'any 1919. Es tracta d'un veritable precedent dels que serien internacionalment famosos "hapenings avantguardistes", que ningú, ni ells mateixos, no coneixien. I aquell fou l'acte fundacional de la Colla, segons estableix el principal estudi del grup, Miquel Bach, que ha anat publicant els seus treballs sobre el tema i de qui en voldríem un estudi complet.

Pere Quart testimonia els fets en el seu llibret *Temps, records* (Ed. La Mirada, 1991) dient que

"Aleshores l'acampada era mal vista per les famílies i considerada una cosa pròpia de gitanos. Ens acompanyava un asenet de mansuetud evangèlica, el qual carregàrem d'estris inútils i heterogenis". Amb un parament exagerat, partiren travessant carrers, tots vestits "d'excursionista" -podríem dir que disfressats- com si emprenguessin una aventura colossal. En fer-se fosc, Trabal començà un recital de romanços i cançons improvisades "en un andalús sui generis", segons diu Oliver, que després, entre el 1920 i el 1922, ells mateixos editaren i van vendre a la plaça de Sabadell, dins d'un paraigua obert i posat de cap per avall, amb el segell d'*Edicions "No me olvides"*. Al repertori hi havia títols tan suggerents com "El cantarica" o "El astròlogo de Transilvania"; llàstima que no ens n'hagi arribat cap fins avui. (No cal dir que la gravació del recital trabalesc també tindria el seu interès!)

A finals d'aquest 1919, Francesc Trabal donà una conferència a l'Acadèmia de Belles Arts, que sota el títol "*Les ciutats solitàries de Catalunya*" advocava per la creació de societats ciutadanes que propaguessin la cultura musical. Trabal col·laborava en el *Diari de Sabadell* i en *La Veu de Catalunya*, que es feren ressò de la seva proposta fins a fer néixer una federació d'Associacions de Música que unia diverses localitats del país. L'Associació de Música de Sabadell va portar a la ciutat els principals concertistes catalans i europeus del moment, la qual cosa indica fins a quin punt la tasca cultural d'aquells "joves eixelebrats" comportava autèntics beneficis per a la ciutat i la posaven al dia.

Simultàniament, però, l'activitat de la Colla anava augmentant i s'introduïa al *Diari de Sabadell*, el propietari del qual era membre d'Acció Catalana. Francesc Trabal havia estat, precisament, un dels fundadors d'aquest partit, format

essencialment per intel·lectuals escindits de la Lliga, que consideraven massa conservadora. I d'aquesta manera, a partir d'un article escrit per Oliver arran del cop d'Estat de Primo de Rivera el setembre del 1923, en què cridava a la resistència cultural i clamava per la conservació de l'obra endegada per la Mancomunitat, el grup va anar guanyant posicions dins del *Diari*, per acabar dirigint-lo.

Aquell primer article, de to clarament polític, mostrava l'alarma per la mà dura que el general colpista anunciava contra les institucions catalanes. I de fet, les perseguí i prohibí, però, ells de seguida van adonar-se que en aquell context podien esquivar algunes normes i anar fent més o menys el mateix que abans, si feien veure que tot era broma, de manera que van accentuar la seva inclinació a la plagasitat per tornar a les habituals accions provocatives, que feien pensar en una colla de joves eixelebrats que es diverteixen i prou, quan, en realitat, l'humor i la ironia es converteixen en armes imbatibles, si s'usen amb habilitat. I per aconseguir això, ara, comptaven amb un òrgan d'expressió més ampli a les seves mans, ja que a partir del 1924, el Consell de Redacció del *Diari* inclourà Oliver i Obiols, a més de Trabal, convertint la Colla en el nucli dur de la publicació.

De cara a la paret (1925)

La Redacció es converteix, doncs, com apunta Miquel Bach, en el seu centre d'operacions, i al diari hi comencen a aparèixer escrits, notes, cartes, notícies i tota mena d'informacions sense signar, amb els títols més inversemblants: "Bèèèè", "Ara que ve l'estiu", "Un que hi era". Proliferen també els pseudònims que multipliquen les col·laboracions, alguns dels quals s'estableixen com a puntes de llança del grup. Francesc Trabal farà famós el seu *Senyor Banyeta*, amb què firma cròniques hilarants (la narració dramàtica i detallada d'un incendi... que al final el lector descobreix que s'ha produït a l'infern) i notícies estrambòtiques, purament imaginàries (un partit de futbol entre el "CD Prosa i Vers contra Pintura Decorativa FC", del qual no es diu qui guanya -van quedar 8 a 9- per

testa un article de Trabal contra el gremi), Feliu Campdelasang o Joan Pendonista, cronista d'un altre partit de futbol que deixava força malparats els pintors.

Així, es multipliquen al diari les mostres enfollides d'humor càustic, com l'enquesta dirigida als lectors -que sovint contestaven ells mateixos amb la pluja de pseudònims a què s'havien avesat sota la pregunta "La matarieu, o no la matarieu...?", que al llarg del novembre de 1924 plantejava qüestions límit i melodramàtiques sobre la decisió de "matar l'enamorada torturada pels terribles sofriments d'una malaltia inguàrible si ella us ho demanava".

Miquel Bach apunta, amb l'encert habitual en els seus escrits, que la comparació entre aquesta acció i la dels surrealistes francesos que proposaren una altra famosa pregunta semblant ("Le suicide, est-il une solution?") no té sentit, ja que els "nostres" van fer la pregunta provocativa uns mesos abans que els francesos, dels quals, molt probablement, encara no en coneixien l'existència.

Hi ha també accions que no protagonitza Francesc Trabal, l'autèntic "dirigent" -si n'hi hagués algun- de la Colla. Armand Obiols, al cap d'unes poques setmanes de l'enquesta, proposava de completar un sonet elegíac i exagerat, amb la rima i la mètrica preestablertes per ell, perquè els poetes jocfloralescos que hi havia a la ciutat l'acabessin, si gosaven. Evidentment alguns van caure en el parany i Obiols els allisava, comentant les seves propostes ("En l'ànima del senyor Rodolf Gorina -escriu Obiols, per exemple- sostenen ruda batalla un camàlic i un zulú. Si tingués temps començaria una enquesta a base de les possibilitats de cada combatent. Jo apostaria pel zulú"). Un altre sonet és proposat per Joan Oliver i respost pel barber Florentí Carvallà i Cot, que és, com hem dit, el mateix Oliver, el qual es

desfà en elogis a Carvallà per la seva sensibilitat poètica.

En aquesta mateixa línia de suplantació desconcertant s'inscriurien les cròniques de la Volta ciclista a França, aparents traduccions de diaris francesos, que s'entenen a explicar qüestions personals i humanes, fugint de la "fredor" de les classificacions i de l'estricta crònica esportiva, fins endinsar-se en la pura imaginació.

El propietari del *Diari* se n'havia de sentir per força, d'aquell devessall de disbarats i tergiversacions que es produïen contínuament, per això va anar aminorant la influència de la Colla, a partir de la segona meitat del 1925, quan només els deixà exercir el seu humor desmanegat i imprevisible en algunes seccions d'informació general i notes breus, que ells, naturalment, aprofitaren per continuar marejant i espantant lectors.

Fou llavors que es publicaren alguns anuncis de casaments i prometatges entre fills de famílies burgeses que tothom sabia enemistades, o aparegueren esqueles mortuòries de personatges vius, amb la rectificació hilarant que es publicava tot seguit; així com la crònica detallada d'actes socials que no s'havien celebrat.

Un dels apartats més absolutament enfollits del diari era el que dedicaven als *Objectes perduts*, tot indicant als interessats què podien trobar a la "Quefatura" (sic) de policia, en els quals es notifica, per exemple, que "a disposició de qui s'hi consideri amb dret, hi ha un carretó i un pràctic", o uns dies després posen "a disposició de qui l'hagi perdut, un be", i al cap d'uns dies "un porta-monedes i un altre be" (es veu que els xais fugien dels pastors...!), també "una burra i un gos caçador", "una canal de llauna", o "un colom misatger", que no deixa de ser curiós que es perdi. De fet, Trabal escriurà anys més tard la novel·la *L'home que es va perdre* (1929) en

Portada de la conversa entre Trabal i Miró (La Publicitat, 14-7-1928), reeditada el 1992 per l'actual Fundació La Mirada, de Sabadell

"no augmentar la pena" dels perdedors).

Joan Oliver, que enceta allí el pseudònim Pere Quart amb què escriurà tota la seva obra poètica posterior, és també un home de mil cares, entre altres: Florentí Carvallà i Cot (un barber que con-

la qual desapareixen, entre altres coses, edificis ministerials amb la gent a dins, o cinc mil criatures xineses passejant per Mèxic...

En la mateixa línia, la secció de *Successos* és plena de curiositats, com la que diu que "Ahir s'encallà un carro al carrer Blasco de Garay, quedant una roda al lloc de l'altra", o la de l'anomenat *Món anecdòtic*, en què s'expliquen històries d'arbres de la ciutat que parlen, o s'ofereixen consells per tractar els ulls de poll... a la barba i al cervell! Així, també, Trabal es lliurava a intercalar anuncis, su-

El Marquet de les Roques, a Sant Llorenç del Munt, on el 1925 es fundaren les Edicions La Mirada

posats o reals, en els seus escrits, o hi colava comentaris extemporanis que no tenien cap relació amb el que hi explicava

Tot plegat, sortides trabalesques que pretenien divertir, sorprendre i desvetllar la gent, escapar de la indiferència i l'anar fent banal. En aquesta constant recerca de burxar per crear vida, Francesc Trabal va publicar amb el seu nom - malgrat que es tractés d'un llibre en què hi havien treballat també Oliver i Obiols i potser altres membres de la Colla- el petit volum *L'any que ve*. Era el primer número de les *Edicions La Mirada*, un segell creat en resposta a *La Biblioteca Sabadellenca* que editava autors pròxims a la Lliga. *L'any que ve* sortia l'any 1925 i esdevenia un escàndol, pel seu contingut gens ortodox, en la línia de l'humor absurd habitual. Es venia segellat, perquè el comprador no el pogués examinar abans de quedar-se'l, i era ple d'acudits, di-

buixats i manuscrits, que apunten cap a un humor insolent, popular, sorprenent, esvalotat -molt sabadellenc- tot jugant amb el llenguatge popular, amb l'inversemblant, i convertint la vulgaritat en eix de les situacions més impensades, detalls que van fer que molts compradors, empipats, el volguessin tornar, reclamant els diners que n'havien pagat. Per contra, Josep Carner prologava el llibre i afirmava que "una llum elegantíssima, depuradora, ens ve de Sabadell. Una crítica civilíssima, una causticitat recomfortant". Aquest apadrinament, serví a Trabal per insistir en la seva "tècnica de la impopularitat", una forma més de provocació, en les col·laboracions al *Diari de Sabadell* dels anys següents.

La posada en pràctica d'aquesta "tècnica" i les mostres d'humor sarcàstic són tantes que no acabariem mai de consignar-les. Es troben a la columna de Trabal *De cara a la paret* -que les modernes i resucitades *Edicions de La Mirada* de Sabadell recolliren en un volum l'any 1985- signada amb l'expressiu pseudònim *Senyor Banyeta*, que a partir del 1926 es convertí en *D'un dia a l'altre*, ara ja sense pseudònim. El que allí anomenava "l'art de crear-se enemics", era una premonició de la frase que Dalí féu famosa en dir que "l'important és que parlin de mi, encara que sigui bé", tot deixant clar que tenir enemics, contrincants o contraris dota de valor les pròpies accions, les personalitza i les treu de la vulgaritat insípida.

Amb tot això, la Colla decideix independitzar-se de l'Acadèmia de Belles Arts que els acollia i funden, a finals de 1925, una entitat que legalitzen amb estatuts i tot. Li posen *El Casino dels Senyors* (fent mofa del "Círculo" on es reunien els burgesos benpensants de la ciutat) i lloguen un local on es troben i organitzen els seus actes socials i culturals, sota el lema que escriuen damunt la porta, un

lema de rabiosa actualitat, avui, gairebé cent anys després: *"Estem voltats de poca-vergonyes"*.

Els actes que duen a terme allí són diversos i mai anodins. Fou molt sonat, per exemple, l'anunciat "llançament" del llibre abans esmentat, *L'any que ve*. Consistí literalment a llençar (més que el metafòric llançar) el llibre... contra els vianants, com si els apedreguessin. També organitzen conferències, condició indispensable per entrar a formar part del grup, com la que encarregaren al farmacèutic Garriga sobre les purgacions, que s'acabà apedregant el ponent amb bombetes, o la invitació que van fer al poeta barceloní Josep Maria Junoy, autèntic dandy de l'avantguarda oficial, a qui feren dissertar acompanyat d'un ase que anava defecant...

La decoració del local també és força "particular". Els abrics es guarden al safareig exterior. La biblioteca consta d'uns quants llibres signats pels seus autors que estan clavats amb claus a la paret; les taques d'humitat de les parets -el local no és gaire luxós...- s'emmarquen per destacar-les i donar-los el tractament artístic que la naturalesa mereix. Hi ha una habitació dedicada a ser "*mu-seu de les coses robades*"; al mig del que els barcelonins anomenen pati -a Sabadell en diem "eixida"- hi basteixen el "*monument a la cosa*", que és un coll de camisa amb aletes decorat amb un llacet i recobert de pega, perquè no es faci malbé...

Tot plegat, doncs, actituds, programa, accions, mostres de provocació i de sarcasme contra tot i tothom, ganes de riure, de fer broma i passar-ho bé, que indiquen el que avui en diríem "contestació", de camí a la revolta absurda, anarquitzant, descreguda, irreverent, iconoclasta: políticament incorrecta.

Com ja he dit abans, s'ha considerat sovint que les actituds i el tarannà de la Colla vindrien a ser

la versió catalana del moviment avantguardista "Da-da", que en aquells anys es produïa a Suïssa i França, i que després desembocaria, en bona part, en el surrealisme. Però la Colla de Sabadell és un grup sense "manifestos" ni propòsits solemnes, són uns joves que sobretot es diverteixen i es lliuren de manera desenfadada, menyspreant les limitacions provincianes de la burgesia conservadora de la qual són fills, a la creació d'una cultura artística i literària nova, fresca, que fa de l'humor l'antídot de l'encarcara-

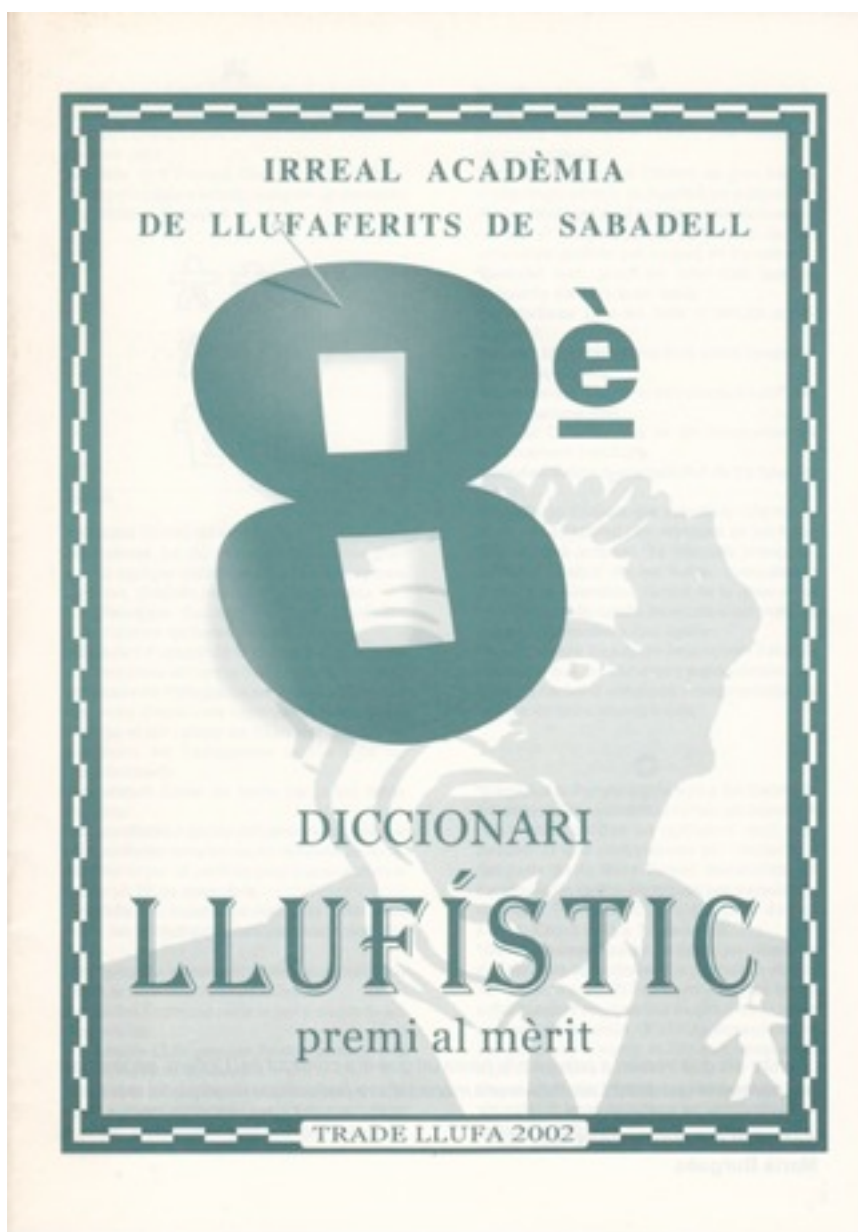
ment, de la provocació una ruptura renovadora i del sarcasme i la ironia formes pràctiques d'intel·ligència.

Però, sobretot, la diferència més important que hi ha respecte d'aquells moviments és que la Colla s'insereix en un corrent polític, en el seu moment històric, i no se'n situa fora, sinó que participa i lluita per la construcció d'un país modern. Els "Da-da" són joves que practiquen l'humor absurd per desesperació, que s'han deslligat de la barbàrie i la buidor moral d'un món en guerra del qual són

víctimes -molts d'ells, com el fundador Tzara, refugiats i fugitius, que pretenen enderrocar una societat dominada pel poder de la mentida i la falsedat, amb un art "putrefacte", hipòcrita per deshumanitzat. Els integrants de la Colla, en canvi, creuen en la cultura com a motor social i espiritual d'un país, Catalunya, que cal construir. Aquells són destructors decebuts, aquests són constructors entusiastes; aquells són apàtrides, aquests són patriotes tan apassionats com crítics.

Una mostra d'això, per si calia, són les ja esmentades *Edicions de La Mirada*, que la Colla endegà l'any 1925 al Marquet de les Roques, una masia al peu de Sant Llorenç del Munt, propietat de la família Oliver (que encara avui es conserva i és escenari de trobades i actes culturals i poètics), on van reunir un grup d'intel·lectuals que amb Carles Riba, Josep Carner i Guerau de Liost al davant apadrinaren el projecte d'aquests iconoclastes. *Edicions de La Mirada* editarà títols tan importants per a la nostra literatura com *Els fruits saborosos* de Carner, les *Estances* de Carles Riba, la *Vida de Manolo*, de Josep Pla o la *Judit* de Josep Maria de Sagarra, abans de passar, el 1935, a formar part de l'Editorial Proa.

De tot allò, de l'entusiasme juvenil, de la convicció que la cultura era l'autèntic camí que havia de dur el país a la plenitud i la llibertat, en queda, doncs, memòria, que ni la guerra d'agressió ni la posterior inducció a l'amnèsia col·lectiva han pogut esborrar. Alguns d'aquells joves desaparegueren del panorama cultural massa aviat, d'altres, des de l'exili o des de l'interior a la que van poder continuar donant mostres de vida i d'esperança en aquella "patria tan petita / que la somni completa", com va escriure en emocionants versos magistrals Joan Oliver-Pere Quart uns anys després.

Portada del Diccionari llufístic del 2002

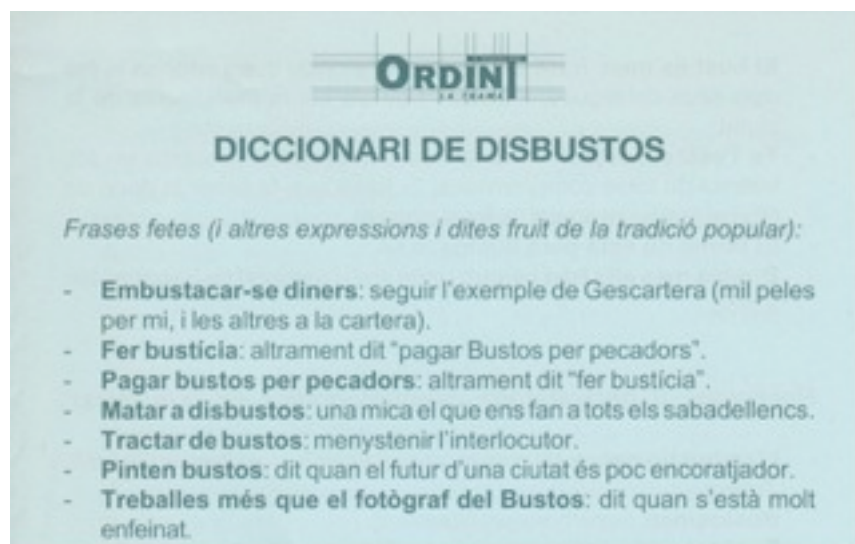
Però, s'ha mort, aquella empenya? Aquella manera de ser ha desaparegut? No, de cap manera. Podríem dir que es va mantenir latent i oculta, fins que va poder donar mostres de vida, amb gestos d'una certa timidesa primer, i amb descarat atreviment després. A Sabadell la tradició de la Colla dels anys vint ha tingut una certa continuïtat.

El més important de remarcar, sobretot pel valor històric i cultural que té, en permetre retrobar els textos i conèixer els autors de la Colla, és la creació de la Fundació de La Mirada, una entitat que des de l'any 1989 manté viu l'esperit, recull material i documentació de l'època i ens transmet la veu modèlica dels Trabal, Obiols, Oliver, Folguera i molts dels qui intervingueren en aquella apassionant aventura cultural i en aquells temps tan convulsos.

A més, però, i en un altre aspecte, a la ciutat, de tant en tant, potser a manera de recordatori perquè no s'oblidés qui som, han anat apareixent iniciatives literàries i culturals continuadores d'aquell model. A mitjan setanta, per exemple, un anònim grup de joves, segurament entroncat amb la poesia, repartí uns misteriosos pasquins indicant als vianants que "Avui, els urinaris tanquen a les cinc". I per aquella època aparegué, dins del petit estany de la Plaça del Gas, un automòbil en remull, voltat per un enfilall de sardines, que recordava, vagament, un dels concursos de trencar fanals endegats pels de la Colla als anys 20. Més endavant, i d'una manera ja més directament lligada a aquella tradició, s'edità la revista avantguardista *Èczema*, de la mà de Vicenç Altaïó, que segueix fidel a aquella línia multidisciplinària i que s'autodefineix com a "traficant d'idees", un ram a què de ben segur Trabal s'hauria inscrit. I han aparegut altres formes de provocació, com la publicació, a finals dels setanta, d'un apòcrif *Diario de Sabadell* (amb una

ela, sic), que adoptant exactament el format, la tipografia i els titulars del "Diario de Sabadell" d'aleshores, va sortir un dilluns -dia que l'oficial no es publicava- als quioscos per anunciar a grans titulars el segrest de la filla de l'alcalde Farrés i les diferents conxorxes internes de les formacions comunistes d'aleshores, tot amb noms i cognoms a penes dissimulats. Aquesta és, segurament, una de les més clares herències de la Colla que conduí aquell mateix diari, abans que el franquisme hi enclastés el "yugo y las flechas" que fins fa ben poc llua. Una

d'al·lusions a gent pública i a fets locals repatanis, sempre ridiculitzant unes autoritats municipals amb innegable tendència a la mediocritat i la sospita. O també uns creatius i anònims *Escamots Beu i Oblida*, que fins als primers anys del mil·lenni ompliren la ciutat d'etiquetes adhesives escrites a mà i amb retoladors, amb comentaris i crítiques contra tot i tothom, sota les sigles *EBO/EE*, amb les quals dibuixaven un porró i una estelada, que anaren seguits d'una versió modernitzada dels adhesius rodons antinuclears amb la llegenda canviada dient "Estil Bus-

Fragment del Diccionari de Disbustos, editat el 2001 per la revista Ordint la Trama

herència, però, que també es pot atribuir a la publicació del 1980 "The love's of Carmen", guia de xarxarderia d'un únic número, que jo sàpiga.

I en els darrers temps, els integrants de *La sèpia verda*, col·lectiu de difícil adscripció, amb publicacions esporàdiques i recitals i accions poèticoprovocatives de què gairebé no deixen mai constància escrita. O la revista *Ordint la trama*, veritable flagell durant 8 anys, fins al 2009, del poder establert a l'ajuntament. O l'annual *Diccionari llufístic*, (amb el suplement *Diccionari de DisBustos*) publicat durant uns quants anys pels volts del dia dels innocents, amb un seguit

tos? No gràcies!", que provocà un autèntic rebombori policial i ciutadà a mitjan 2005...

I moltes altres iniciatives més o menys breus, més o menys contundents, que mantenen viu l'esperit d'una part de la ciutat, que mostren l'existència de gent que vol tornar a somoure la vida anodina, que no es conforma amb l'aparent bassa d'oli d'un món falsament ordenat. Gent que, com deia al principi, recorre a la tàctica de la "guerrilla cultural" i recupera l'alè de la Colla per escapar del políticament correcte, de la putrefacció instituïda. Perquè ara, com ahir, encara "Estem voltats de poca-vergonyes!"